

Проф. д-р Георги Димитров

Настоящата статия представя общите постановки на Концепцията за въвеждане на електронно правосъдие в България, разработена от автора за нуждите на работната група за въвеждане на електронното правосъдие към Министерството на правосъдието и приета от Министерския съвет с Решение от 21.11.2012 г. Тя отчита постановките на Стратегията за въвеждане на електронно управление и електронно правосъдие в сектор "Правосъдие" 2014-2020 г., но е съобразена с публикувания за обществено обсъждане Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (https://mjs.bg/Files/ZIDZSV-27-05-Final-New_635684913439141563.doc).

Статията предлага също така и отговор на редица въпроси и коментари върху тази част от законопроекта за промени в ЗСВ, включително и в "Правен свят".

1. Необходимост от е-правосъдие

Реформата на съдебната система е безусловно свързана с един от основните елементи от концепцията за електронно управление - въвеждането на електронното правосъдие. Под този термин се разбира комплекс от финансови, организационни, технологични, образователни и нормативни мерки, целящи ефективното използване на информационните и комуникационните технологии в съдебната система и по-специално за осигуряване на възможност на гражданите за упражняване на процесуални права в електронна форма, извършване на удостоверителни изявления от органите на съдебната власт, издаване на актове на органите на съдебната власт в електронна форма, обезпечаване на вътрешната

организация на работата с електронни дела и обмена на електронни документи между различните участници в системата на правосъдието.[1]

Въвеждането на мерките за е-правосъдие трябва да гарантира еднаква степен на ефективност на органите на съдебната система и на техните администрации при осъществяване на компетенциите им и най-малко същото ниво на сигурност за реализацията на процесуалните права на гражданите и сигурност на оборота, което е постигнато към настоящия момент със съществуващите правила за обмен на информация и документи на хартиен носител. Мерките ще създадат прозрачност на съдебната система при упражняване на функциите им и ще доведат до икономии за държавата и гражданите за милиарди левове.

2. Текущо състояние на уредбата

До настоящия момент липсваше правна възможност за използване на електронния документ и електронния подпис в отношенията със съдебната система и съответно в дейността на органите на съдебната власт и администрациите им, липсваше и правна възможност за упражняването на процесуални права в електронна форма. Единични разпоредби в процесуалните закони въвеждаха ограничени възможности за водене на определени списъци или книги в електронна форма и извършване на определени действия по електронен път.[2] Предвидена е и правна възможност за представяне на електронни доказателства за доказване на материални правоотношения.[3]

С влизането в сила на Закона за електронния документ и електронния подпис през 2001 г., електронните документи се признаха за равностойни на хартиените и можеха да бъдат подписани с електронен подпис, който при определени условия имаше правното значение на саморъчен подпис.[4] Извън предмета на ЗЕДЕП, обаче, останаха нерегулирани един голям кръг от обществени отношения, свързани със зачитането на правната стойност на електронния документ и електронния подпис в съдебната система и въобще упражняването на процесуални права в електронна форма. Предвид изложеното, приложението на електронния документ и електронния подпис в работата на органите на съдебната власт налага приемането на промени в съответните материални и процесуални закони.

Използването на електронния документ и електронния подпис пред органите на съдебната власт и регулирането на използването на технологиите, на практика означава, гражданите да могат по електронен път да упражняват процесуалните си права, органите на съдебната власт да могат по електронен път да извършват процесуални действия като издаване на актове или уведомявания, както и да извършват електронни удостоверителни волеизявления.

3. Концепция за развитие на нормативната уредба

Концепцията, върху която стъпва реформата на електронното правосъдие в България, почива върху следните основни пуктове:

3.1. *Поетапност*

Въвеждането на електронното правосъдие не е еднократен акт, а процес. Същият следва да е съобразен с текущото състояние и готовността на съдебната система да въведе реформи, както и с финансовата обезпеченост на тези реформи.

Предвидено е реформата по въвеждане на е-правосъдие да премине през следните етапи:

3.1.1. *Първи етап*

Обхваща регулирането на основните групи отношения в организацията на работата на органите на съдебната власт и гражданския и административния процес:

- възможност за упражняване на процесуални права в електронна форма от страна на гражданите в гражданския и административния процес, без такива по изпълнителните, заповедните и някои охранителни производства;
- издаване на актове и извършването на действия от органите на съдебната власт в електронна форма в гражданския и административния процес, без такива по изпълнителните, заповедните и някои охранителни производства;
- извършване на удостоверителни изявления в електронна форма от органите на съдебната власт;
- водене на електронни дела и едновременна работа с електронни и хартиени дела от органите на съдебната власт;
- оперативно-съвместим и сигурен обмен на електронни документи между органите на съдебната власт;
- оперативно-съвместим и сигурен обмен на електронни документи между органите на съдебната власт и административните органи, лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги;
- водене, съхранение и достъп до електронни регистри на актовете на органите на съдебната власт, с обявяване на актове.

3.1.2. *Втори етап*

Вторият етап предвижда въвеждането на нормативни изменения, позволяващи:

извършването на процесуални действия за нуждите на изпълнителните, заповедните и онези охранителни производства, които са останали извън предмета на регулиране на първия етап;

регистърна реформа на актовете на органите на съдебната власт и правно-релевантно вписване на обстоятелства, във връзка с актовете на органите на съдебната власт.

3.1.3. Трети етап

За третия етап е предвидено уреждането на регистърната реформа на охранителните регистърни производства и превръщането на всички регистри, водени от съда на различни юридически лица в електронни (юридически лица с нестопанска цел, адвокатски дружества, религиозни организации, политически партии и др.).

3.1.4. Четвърти етап

Четвъртият етап обхваща систематично и всеобхватно въвеждане на електронно правосъдие в наказателния процес. Тази фаза е оставена за по-късен етап, тъй като по отношение на наказателния процес и отношенията, свързани с изпълнение на наказанията е преценено, че е рано да се пристъпва към регулиране извършването на процесуални действия по електронен път, преди съдебната система да е установила практика по упражняването на процесуални права в електронна форма. След натрупване на практика и отстраняване на проблеми, идентифицирани по привеждане в изпълнение на предходните етапи е възможно да се пристъпи към реформа в наказателно-процесуалното право.

3.2. Ведомствена готовност

За обезпечаване на гъвкавост и поетапност при преминаване на съдебната система към работа в условията на електронно правосъдие, е предвидено правната възможност за упражняването на процесуални права да възниква след решение на Висшия съдебен съвет и при наличие на технологична готовност от съответния орган на съдебната власт. След искане от съответния орган, ВСС ще установява:

- дали органът е предприел съответния пакет от мерки и е обезпечил изискуемото ниво на информационна сигурност на информационните си системи, технологична обезпеченост, образование на магистратите и административните служители, организация по обслужване воденето на електронни дела и т.н
- кои процесуални права могат да се упражняват в електронна форма пред този орган на съдебната власт.

След влизането в сила на решението на ВСС, органът на съдебната власт няма да може да отказва извършването на съответните процесуални действия в електронна форма.

При наличие на технологична готовност, обемът от процесуални действия може да се разширява, отново след решение на ВСС.

Така постепенно и поетапно различните органи на съдебната власт ще преминават към електронно правосъдие и ще разширяват възможностите за упражняване на процесуални права от страна на гражданите.

3.3. Право, но не и задължение

Електронното правосъдие, така, както и електронната търговия и електронното управление, стъпват върху концепцията за доброволност и избор при използване на електронна форма. С други думи, въвеждането на процесуални права в електронна форма е само една допълнителна възможност за гражданите, а не задължение за тях. В тази връзка предложените промени само разширяват правните възможности на гражданите за избор на начин на упражняване на правата им и по електронен път, а не ги лишава от възможността да бъдат уведомявани на хартиен носител или въобще производствата да протекат в познатата форма. Допуснато е включително част от производството да протече в електронна форма, при наличие на такава воля на гражданите.

3.4. Съобразеност с динамиката на развитието на технологиите

Доколкото технологиите се развиват изключително бързо, е предвидено динамичните отношения, неподлежащи на трайна уредба – изисквания към формати за подаваните електронни документи, изисквания към интерфейси за извършването на електронни изявления, изисквания към дизайна на публичния интерфейс на интернет страниците на органите на съдебната власт и други, да се уреждат със съвместен акт на ВСС и министъра на правосъдието.

3.5. Оперативно съвместим и сигурен обмен

В съдебната система се използват малък брой информационни системи за управление на дела и организиране на работата. В този смисъл е улеснена съвместността за оперативно съвместим обмен на информация и документи между тези системи. Концепцията почива върху директен peer-to-peer обмен между органите на съдебната власт. Това се постига чрез сравнително бързо и евтино адаптиране на системите, които и понастоящем поддържат тази функционалност.

На вторият етап от реформата е предвидено да има една единна централизирана система за всички съдилища, с която на практика се решава проблема с необходимостта от оперативна съвместимост – електронните дела не напускат информационната система, а само се променя достъпа до тях в зависимост от това на каква фаза е производството. По този начин се оптимизират разходите на съдилищата от поддържане на децентрализирани системи, освен това се повишава многократно нивото на информационна сигурност (системата се пази от едно място), а не на последно място се осигурява и лесна мобилност на магистрати и служители – те се обучават само веднъж да работят на една

единствена система, след което преминаването на друга позиция или работно място става незабавно и лесно.

Освен единната информационна система на съдилищата е предвидено доразвитие на съществуващата информационна система на прокуратурата, с цел обхващане на цялата досъдебна фаза на наказателното производство - действията и на следователите и на разследващите полицаи. Предвидена е директна връзка между двете централизиранни информационни системи – на съдилищата и на прокуратурата, което ще повиши сигурността и улесни обмена на информация между тях.

Достъпът на гражданите до двете централизиранни системи ще се осъществява чрез единен портал за електронно правосъдие.

Обменът на документи и данни между административните органи, чиито актове подлежат на контрол по съдебен ред, от една страна, и събирането на информация от административните органи за нуждите на извършването на удостоверителни изявления от органите на съдебната власт, от друга, е предвидено да се извършва чрез привързването на двете системи на органите на съдебната власт с единната среда за обмен на електронни документи, създадена за нуждите на електронното управление.

3.6. Подход за изменение на уредбата

За реализирането на първия етап от реформата по въвеждането на е-правосъдие са въведени изменения на Закона за съдебната власт, Гражданския процесуален кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс и Административнопроцесуалния кодекс. Предложените изменения могат да се обобщят както следва:

3.6.1. Изменения в устройствените закони на съдебната система

Изменения в ЗСВ се налагат предвид на факта, че това е основният устройствен закон на съдебната власт и въвеждането на електронно правосъдие изисква именно реорганизация на работата на съдебната власт и уреждане на специфичните проблеми, свързани с осигуряването на технологична и организационна обезпеченост на органите на съдебната власт.

Очертан е новия кръг от обществени отношения, регулирани от ЗСВ – извършването на процесуални действия и удостоверителни изявления в електронна форма ще се извършва при спазване изискванията на ЗСВ, а процесуални действия в електронна форма ще се извършват по реда на процесуалните закони.

Създадена е нова глава осемнадесета "а" – "Удостоверителни изявления и процесуални действия в електронна форма".

В *Раздел I* се въвежда един от основните принципи, изложени по-горе - органите на съдебната власт могат да извършват удостоверителни изявления, да издават актове и да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма, когато Висшият съдебен съвет е определил кои от тях могат да се извършват по този начин, осигурена е технологическа възможност за извършването им и е налице констатация за това обстоятелство.

За осигуряване на информационна сигурност във връзка със защитата на информацията, обработвана и обменяна от органите на съдебната власт, както и за осигуряване на оперативно съвместим обмен, е предвидено органите на съдебната власт да използват информационни системи, одобрени от Висшия съдебен съвет.

Предвид установяване на принципа за извършването на процесуални действия с правно значение по всяко време на денонощието, е предвидено задължение органите на съдебната власт да използват информационни системи, които отчитат единно време по реда на Закона за електронното управление. Това е необходимо предвид факта, че всички системи в държавата следва да отчитат времето за извършването на действия в електронната среда по един и същ начин. По реда на ЗЕУ е предвидено часовниците на информационните системи да се синхронизират с атомните часовник на GPS или на Института по метрология в Брунсуик по определен стандарт.

Предвидено е изграждане на единен портал за електронно правосъдие, чрез което да се предостави поетапна възможност на гражданите за достъп за упражняване на процесуалните си права пред всички органи на съдебната система, както и да заявяват извършване на удостоверителни изявления от страна на тези органи. Осигурена е възможността динамично да се разширяват функционалните възможности на портала. Така се прекратява възможността съдилищата да поддържат собствените интернет страници – цялата информация за тях трябва да е достъпна чрез единния портал.

Предвид бързото развитие на технологиите и динамиката на промяната на обществените отношения в тази насока, е предвидено Висшият съдебен съвет съвместно с министъра на правосъдието да определят със свой акт техническите изисквания за извършването на процесуални действия в електронна форма и начините за извършването им, форматите и техническите изисквания, на които трябва да отговарят електронните документи, изпращани към и от органите на съдебната власт, форматите на сканираните документи и на другите електронни доказателства, съхранявани по електронните дела, начините за плащане по електронен път на държавни такси, разноски и други задължения към органите на съдебната власт, използваните от органите на съдебната власт графични и други интерфейси на информационните системи и др.

За осигуряване на консистентност в режима на електронните и хартиените дела и за осигуряване на възможност за достъп до делата по електронен път, е

предвидено изявленията и актовете, подавани до органите на съдебната власт на хартиен носител, да се въвеждат в информационната им система чрез снемане на електронен образ от тях и от приложенияте към тях документи със съответно устройство във вид и по начин, позволяващи възпроизвеждането им. По установената в Агенцията по вписванията безпроблемна практика е предвидено устоверяване на верността на преобразуването от служител на съда и на хартиения носител със саморъчен подпис, и върху електронния образ – с електронен подпис.

Уреден е режимът на създаването на електронни дела. Такова се създава в информационната система на органа на съдебната власт винаги, когато е извършено процесуално действие в електронна форма, което поставя началото на отделно производство и когато органът на съдебната власт е осигурил възможност за сканиране на постъпващите хартиени документи. При създаване на електронни дела е предвидена възможността по искане на гражданина да се възпроизведат електронните документи, съхранени по тях на хартиен носител, като за възпроизвеждането се събира такса като за препис.

Въведено е изискване за осигуряване на лицата, които имат право на достъп до делата отдалечен, непрекъснат и безплатен достъп по електронен път до електронните дела.

Създадено е задължение на органите на съдебната власт да осигуряват поддържането и съхранението на електронните дела по начин, който не позволява случайното или незаконно унищожаване на данни от тях и за недопускане неправомерен достъп, изменение или разпространение.

Предвидено е воденето, съхраняването и достъпът до електронните дела, едновременната работа с електронни дела и дела на хартиен носител и правилата за вътрешния оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в администрациите на органите на съдебната власт, включително за нуждите на извършването на удостоверителни изявления в електронна форма, да се уреждат с правила, приети от Висшия съдебен съвет съвместно с министъра на правосъдието.

За уреждане на условията, реда и политиките за придобиване, използване, подновяване и прекратяване на удостоверения за електронен подпис в органите на съдебната власт, е създадена делегация за уреждането им с правила, приети от ВСС.

В *Раздел II* е уреден обменът на електронни документи между органите на съдебната власт.

Въведен е принципът, че органите на съдебната власт могат да обменят помежду си електронни дела и електронни документи автоматизирано и по електронен път в условията на оперативна съвместимост и информационна сигурност. За

осигуряването на оперативна съвместимост е предвидено органите на съдебната власт да използват единни стандарти и правила, установяващи технологични и функционални параметри на информационните им системи. Изискванията за оперативна съвместимост и информационна сигурност, включително изискванията за интерфейси, стандарти за обмен, формати на предаваните електронни документи и начинът на обмен е предвидено да се определят с правила на Висшия съдебен съвет и министъра на правосъдието. Както бе отбелязано по-горе, след разработването и внедряването на двете централизирани информационни системи – на съдилищата и на прокуратурата, проблемът с оперативната съвместимост ще изчезне.

Автоматизираният обмен на електронни документи между органите на съдебната власт с лицата, осъществяващи публични функции, организациите, предоставящи обществени услуги и с административни органи е предвидено да се извършва чрез единната среда за обмен на електронни документи, съгласно Закона за електронното управление. Лицата, организациите и административните органи са длъжни да предоставят вътрешни електронни административни услуги на органите на съдебната власт. За осигуряване на оперативно съвместим и сигурен обмен на електронни документи, Висшият съдебен съвет и министърът на правосъдието осигуряват връзка между информационните системи на органите на съдебната власт и единната среда за обмен на електронни документи.

В *Раздел III* е уредено воденето, съхранението и достъпа до електронен регистър на актовете на съдилищата.

Регистърът на актовете на съдилищата е уреден като електронна база данни – част от единната централизирана информационна система на съдилищата, съдържаща актовете на органите на съдебната власт, които слагат край на производството и подлежат на самостоятелно обжалване. Създадено е задължение всеки съд да обявява в регистъра незабавно своите актове.

Регистърът се съхранява от Висшия съдебен съвет по начин, който гарантира сигурността на съдържащата се в него информация.

Достъп до обявените в регистъра актове имат участниците в производството, овластени от тях или оправомощени по закон лица. Всеки има право на свободен и безплатен достъп до обявените в регистъра актове със заличени лични данни, включително автоматизирано по електронен път, в отворен машинночетим формат.

Подробни правила относно воденето, съхраняването и достъпа до регистъра се приемат съвместно от Висшия съдебен съвет и министъра на правосъдието.

3.6.2. Изменения в гражданския процес

В ГПК намират място основните правни норми, регулиращи правилата за упражняване на процесуални права в електронна форма.

На първо място се разширява обхвата на правно-валидните действия и актове – предвидено е, че съдът може да издава актове и да извършва всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма, когато Висшият съдебен съвет е определил, кои от тях могат да се извършват по този начин и е осигурена технологична възможност за извършването им. Издаден в електронна форма акт на съда може да се възпроизвежда в документ на хартиен носител, който има значението на официален препис, след заверка от служител, овластен от ръководителя на съответния съд.

На следващо място е разширена възможността за връчване на съобщения по електронен път. Уреден е режимът на електронният адрес за уведомяване. Той няма статута на електронен адрес за връчване.

Запазена свободата и изборът на начин на призоваване - при извършване на процесуалното действие в електронна форма, лицето може да се съгласи да приема електронните изявления от съдилищата в производството пред съответната инстанция или пред всички инстанции до приключването му. Съгласието може да се оттегли по всяко време.

На посочения от лицето електронен адрес се изпраща съобщение, съдържащо изпращане на електронния адрес за уведомяване на съобщение, съдържащо информация за изтегляне на призовката, съобщението или книгата от информационна система за сигурно връчване или от единния портал за електронно правосъдие. Те се смятат за връчени с изтеглянето им. Връчването може да се удостоверява и от доставчик на квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО.

Електронната идентификация на лицата се извършва по ред, определен в закон. Когато страната не е изтеглила съобщението в 7-дневен срок от изпращането му, връчването се извършва по общия ред. Връчването по електронен път се удостоверява с копие от електронния запис за изтеглянето, съхранен в информационната система за сигурно връчване или в портала. Потвърждаване на получаването не се изисква. Връчването по електронен път се смята за лично връчване.

Неизпълнението на задължението за посочване или поддържане на верен електронен адрес за връчване влече същите последици, както и посочване на неверен адрес – съобщенията се считат за редовно връчени. Допусната е възможността за връчване на актове и чрез поставяне на електронна препратка за изтегляне на издадения акт от информационната система на съда.

Предвид необходимостта от процесуална икономия и наличие на законови задължения за всички административни органи, произтичащи от Закона за електронното управление, връчването на държавни учреждения и на общините, както и на адвокати, нотариуси, частни съдебни изпълнители и други лица, осъществяващи публични функции, може да се извършва и само по електронен път при спазване изискванията на Закона за електронния документ и електронния подпис.

На трето място се уточнява течението на сроковете при връчването по електронен път. Гражданите могат да упражняват процесуалните си права до края на двадесет и четвъртия час, а не до края на работния ден на съда, както е до сега.

На пето място е уредена възможността за заплащане на такси и други задължения към съда по електронен път.

Повечето правила относно извършването на процесуални действия в електронна форма са уредени в нова глава – единадесета «а».

Законът дава възможност всички процесуални действия да могат да се извършват в електронна форма, освен ако поради естеството им или по силата на закон това е невъзможно. Дефинирано е понятието «процесуални действия в електронна форма»

Веднъж установена от ВСС възможността на определен съд да приема процесуални действия в електронна форма (при наличие на технологична и организационна възможност), този съд не може повече да откаже извършването им по този начин. Отразени са особеностите за установяването на авторството, когато упражняването на процесуалните действия е под формата на електронни изявления.

Съдилищата трябва да осигурят възможност на лицата да извършват процесуални действия в електронна форма по достъпен начин и доколкото е технологично възможно - в удобен диалогов режим, включително за лица с увреждания. Създадено е и задължение за предоставянето на информация по електронен път за текущото състояние на съответното производство, за да могат гражданите да следят на каква фаза е производството.

Намерила е място и уредбата на отклоненията от нормалното развитие на процеса – уредени са особеностите при наличие на нередовности на извършените процесуални действия в електронна форма.

Създадени са правила за потвърждаването на получаването при извършване на електронни изявления към съдилищата.

За идентифициране на лицата при извършването на електронни изявления до съда, е прието да се използва електронната идентификация, по ред, установен в проекта на Закон за електронната идентификация.

Авторството се установява посредством квалифициран електронен подпис, когато законът предвижда писмена форма за извършването им и изискване за подпис.

Когато електронните изявления до съда се подават от пълномощник, представителната му власт се установява по ред, определен в закон. Такъв ред е предвиден в проекта на Закон за електронната идентификация.

Предвидено е документ за внесени държавни такси и разноски по сметка на съда не се представя, ако са заплатени по електронен път в процеса на подаването на изявлението и в информационната система, използвана от съда, е получено електронно уведомление за плащането.

Към електронни изявления преписи за страните не се представят. Съдът възпроизвежда изявлението и приложенията към тях в необходимия брой преписи на хартиен носител, и след заверка от служител на съда ги изпраща на участниците в производството, които не са заявили, че желаят да получават електронни изявления от съда или не са задължени да получават такива. За възпроизвеждането страната, извършила действието в електронна форма, заплаща предварително такса на брой страници, определена с тарифа, освен в случаите на социално слаби лица. Тогава такса не се дължи.

За първи път е предвидена възможността за издаване на изпълнителен лист в електронна форма. Това става чрез обявяването му в регистъра на актовете на съдилищата. Само вискателят и посочените от него процесуални представители и съдебни изпълнители имат право на достъп до обявения изпълнителен лист. Отбелязвания се извършват чрез вписване в регистъра.

Предвидена е възможността за издаване и на заповед за изпълнение в електронна форма.

3.6.3. Изменения в административните производства

Специални процесуални правила в АПК не са създавани. Доколкото разпоредбите на ГПК се прилагат субсидиарно, при липса на специални уредба в АПК, то специалните правила относно възможността за упражняването на процесуални правила в електронна форма, също следва да намерят съответно приложение.

Отчетени са някои особености, които налагат въвеждането на специални разпоредби. Създадени са нови разпоредби към чл. 92. Когато жалба е подадена срещу административен акт, постановен при условията на Закона за

електронното управление, административният орган е длъжен да административният орган трябва да осигури на по-горестоящия орган достъп до електронната преписка, по която е подадена жалбата. При липса на технологична готовност за такъв достъп, административният орган трябва да изпрати на по-горестоящия орган преписката в електронна форма. Изпращането се извършва като вътрешна електронна административна услуга при условията и по реда на Закона за електронното управление.

Аналогично, когато жалбата е подадена срещу административен акт, постановен при условията на Закона за електронното управление, административният орган е длъжен да изпрати на съда делото в електронна форма. При наличие на технологична възможност административният орган трябва да осигури на съда достъп до преписката в електронна форма, по която е подадена жалбата.

3.6.4. Изменения в наказателните производства

Както вече бе отбелязано, по отношение на наказателния процес е твърде рано да се пристъпва към цялостно извършване на процесуални действия по електронен път, преди съдебната система да е установила практика по упражняването на процесуални права в електронна форма. Ето защо на този етап в НПК са създадени правни норми, регламентиращи само възможност за връчване на съобщения по електронен път на участниците в наказателното производство, ако те са дали съгласие за това, с изключение на обвиняемия, подсъдимия и защитниците, както и уведомяването на пострадалия за хода на наказателното производство. Редът за връчване е същия, както при електронното връчване в гражданските производства.

Интерес представлява възможността връчването на прокуратурата да се извършва и само по електронен път.

Допусната е и възможността за валидно съобщаване по електронен път за извършено престъпление.

[1] В чуждестранната литература "E-Justice".

[2] Вж. чл. 450а ГПК.

[3] Вж. чл. 184 ГПК.

[4] Калайджиев, А., Белазелков, Б., Димитров, Г., Йорданова, М., Станева, В., Марков, Д. Електронният документ и електронният подпис. Правен режим, Сиела/ЦИ Д, София: 2004.

